

MALTA

QORTI CIVILI

PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF

ANTHONY ELLUL

Seduta tat-8 ta' Ottubru, 2014

Citazzjoni Numru. 1319/2010

Yordan Shterev

Vs

Vassallo Builders Group Limited¹

---

¹ Originarjament il-kawza saret kontra Vassallo Builders Limited. B'digriet tad-19 ta' Jannar 2011 il-qorti awtorizzat korrezzjoni fis-sens li isem il-konvenuta kellu jaqra "*Vassallo Builders Group Limited*".

Rikors guraamentat.

Permezz ta' rikors guraamentat prezentat fil-21 ta' Dicembru 2010 l-attur ippremetta li fis-6 ta' Marzu 2009 kien involut f'incident fuq il-post tax-xoghol u wegga' serjament f'siequ u daharu. Ippremetta wkoll li l-incident sehh minhabba negligenza, traskuragni u nuqqas ta' tharis ta' regolamenti dwar is-sigurta' fil-post tax-xoghol. Ghalhekk talab lill-qorti sabiex:-

1. Tiddikjara li l-kumpannija konvenuta hi responsabbli ghall-incident li sehh fis-6 ta' Marzu 2009 minhabba negligenza, traskuragni u nuqqas ta' tharis tar-regolamenti dwar is-sigurta' u x-xoghol.
2. Tillikwida d-danni li soffra b'rizultat tal-incident.
3. Tikkundanna lill-konvenuta thallas lill-attur id-danni li jigu likwidati.

Il-kumpannija konvenuta wiegbet (fol. 21).

1. M'hijiex legittimu kontradittur. Eccezzjoni li gie ezawrita b'digriet moghti fid-19 ta' Jannar 2011 (fol. 10).
2. Il-konvenuta m'hijiex responsabbli ghall-incident.
3. Ma hemmx danni x'jigu likwidati. F'kull kaz l-entita ta' danni pretizi huma kontestati u ghalhekk l-attur ghandu jaghti prova tad-danni li qieghed jippretendi.
4. It-tielet talba ghandha tigi michuda ghaliex m'hemmx danni x'jigu likwidati.

Fatti.

Il-kaz jitratta dwar incident li sehh fis-6 ta' Marzu 2009 fil-post tax-xoghol fejn l-attur kien jahdem. 'Il fatti huma:-

1. Fid-9 ta' Frar 2009 l-attur beda jahdem mal-kumpannija konvenuta bhala *Steel Fixer*. Kellu paga ta' €250.40 fil-gimgha.
2. Fis-6 ta' Marzu 2009 kien qieghed jahdem mal-kollega tieghu Dimitar Grigorov. Waqt li l-attur kien tiela' sellum, zelaq minn tahtu u spicca waqa' u wegga'.
3. Fid-data tal-incident l-attur kellu 35 sena (mid-dokument a fol. 28 jirrizulta li twieled fil-31 ta' Dicembru 1973).

Konsiderazzjonijiet.

1. L-attur xehed li waqt li kien tiela' sellum minn livell ghall-iehor:

"When I was nearly practically up there at the top I felt the ladder slip away from the slippery ground because of the rain and dust, and the ladder lost its grip on the top level, and as a result I fell very heavily about four and a half metres down on the ground level coming down on my back in between the concrete and the rock" (fol. 27).

L-istess verzjoni ta siehbu Dimitar Grigorov li dakinhar kien qieghed jahdem mieghu (fol. 29). In kontro-ezami l-attur xehed li s-sellum kien gholi xi 2.5 metri (fol. 59).

Reno Vassallo, Works Manager tal-kumpannija konvenuta, xehed li meta mar fil-post fejn sehh l-incident *".... rajt sellum ta' puntata, jigifieri ta' metru u nofs meta uza sellum ta' xi 3 metri u nofs jew 4 metri u kien fuq **zewg briksiet tad-9**. Ix-xoghol mhux suppost isir hekk"* (fol. 65F). Mistoqsi ghalfejn ikunu ntuzaw bricks bhala bazi fejn tpoggi s-sellum qal: *"..... flok marru jgiebu sellum li ghandhom bzonn ta' 4 metri qabdu sellum li kellhom ma' genbhom, ghamluh fuq il-bricks u dak is-sellum mar lura u gie fuq rkuptejh"* (fol. 65F). In kontro-ezami xehed: *".....jien x'hin gew qaluli bl-incident inzilt isfel u insib li l-haddiem flok uza s-sellum proprja ta' l fuq minn 4 metri bhala tul, uza s-sellum tal-metru u nofs u ghamlu fuq **3 filati bricks** biex jaghmlu bhala targa biex ilahhaq fuqu u x'hin gie biex jitla' ghal fuq il-livell, il-bricks mar bih u b'hekk is-sellum ceda u waqa' ghal mal-art u hemm hekk wegga' rkuptejh"* (fol. 121).

Silvio Fenech, haddiem iehor, xehed li meta mar fil-post fejn sehh l-incident ra s-sellum fuq il-bricks (fol. 112B). Fl-ahhar tad-deposizzjoni qal li meta nqaleb is-sellum, wahda mis-saqajn tas-sellum baqghet fuq il-brick (fol. 112E). Madankollu Reno Vassallo xehed: *"Nghid jiena x'hin inzilt is-sellum kien mindud mal-art"* (fol. 121).

2. Wara li l-qorti rat l-atti tosserva:-

- (a) M'hemmx prova li fil-qiegh tas-sellum kien hemm *"slip resistant pads"*. Is-sellum ma kienx marbut minn fuq u/jew mill-qiegh ma' xi ankra sabiex ma jizloqx. Dan iktar u iktar meqjus li s-sellum kien qieghed fuq scaffolding (ara kontro-ezami tal-attur, fol. 59). Hu d-dmir tal-principal li jhares is-sahha u s-sigurta tal-impjegati tieghu.
- (b) Ma saritx prova li s-sellum li ntuza kien jiflah u adattat ghall-piz tal-attur. L-ghodda lill-impjegati tipprovdihom il-konvenuta, u ghandha dmir li tizgura li l-ghodda li tintuza hi indoneja ghal kull wiehed mill-impjegati. Skond ir-rapport mediku ta' Mr Frederick Zammit Maempel l-attur gie deskritt bhala ragel *"overweight; weighing 159kg and stands 176cm tall"*

(fol. 19). M'hemmx dubju li mhux kull sellum hu adattat ghall-persuna b'dak il-piz. Hu evidenti li l-konvenuta ma ghamlet l-ebda evalwazzjoni ta' dan.

- (c) Li kieku Dimitar Grigorov, il-kollega tal-attur, kellu wahda minn saqajh mal-qiegh tas-sellum², is-sellum ma kienx jizloq minn taht l-attur. L-attur gie mistoqsi: *"I am being asked whether I asked him to hold the ladder for me. What I can say is that what Dimitri told me was that he was not holding the ladder but when he saw that I was slipping, he tried to hold the ladder but he did not manage"* (fol. 59). Ghall-qorti dan ifisser li, qabel l-attur tela' fuq is-sellum, ma qalx lil siehbu biex izommlu s-sellum. Fil-fehma tal-qorti l-ghaqal kien jitlob li qabel l-attur rifes fuq is-sellum ighid lill-kollega tieghu Grigorov sabiex izommlu s-sellum u jizgura li jibqa' jzommu sakemm jitla' fuq. L-art kienet imxarrba peress li kienet ix-xita. Ladarba s-sellum ma kienx marbut ma' xi ankra u iktar u iktar meqjus li s-sellum ma kienx fuq l-art izda tavluni mpoggiha fuq *scaffolding*, l-attur messu kien iktar attent u ha hsieb tieghu nnifsu. Il-qorti ma temminx li ma kienx hemm bizzejjed spazju li jippermetti lil Dimitar Grigorov izomm is-sellum. Skond l-Artikolu 7(1) tal-Att dwar l-Awtorita' ghas-Sahha u s-Sigurta' fuq il-Post tax-Xoghol (Kap.424): *"Huwa d-dmir ta' kull haddiem li jissalvagwardja s-sahha u s-sigurta' tieghu nnifsu ....."*.
- (d) Il-konvenuta ghamlet hafna enfazi fuq `il fatt li l-attur ghazel sellum gholi ta' 1.5 metri u poggieh fuq bricks sabiex ikun jista' jitla' fl-gholi fejn kellu jsir ix-xoghol. Dwar dan inghataw verzjonijiet konfliggenti. Wara li l-qorti rat l-atti m'hijjex f'posizzjoni tikkonkludi li l-verzjoni li taw ix-xhieda tal-konvenuta hi l-verita, u dan meta tqies li:-
- (i) Reno Vassallo l-ewwel qal li kien hemm zewg bricks u mbaghad tlieta jew erba' bricks li fuqhom tpogga s-sellum. Minn dan hu evidenti l-istat ta' incertezza fil-verzjoni li ta x-xhud.
- (ii) Silvio Fenech u Paul Cachia, xhieda li ressqet il-konvenuta, qalu li raw wahda mis-saqajn tas-sellum fuq il-bricks. Min-naha l-ohra Reno Vassallo qal: *"Nghid jiena x'hin inzilt is-sellum kien mindud mal-art. **Nghid li s-sellum kien isfel fejn waqa' Shterev**"* (fol. 121). Dan apparti li l-qorti ma tistax tifhem kif bil-mod kif sehh l-incident, wahda mis-saqajn tas-sellum setghet qatt tibqa' fuq il-bricks li allegatament tpoggew tahtu.
- (iii) Kemm jekk kien hemm tnejn jew tlett bricks taht sellum gholi 1.5 metri, ma kienx ser jilhaq l-gholi li riedu jitolghu l-attur u Grigorov. Silvio Fenech xehed: *"Qed nigi mistoqsi f'dan il-kaz partikolari kemm kien l-gholi mit-tavlun sa fejn ried jaqbad is-sellum, nghid li qiesu **zewg metri u nofs bejn wiehed u iehor**"* (fol. 112). Il-qorti ma tarax kif b'sellum gholi ta' 1.5 metri u zewg bricks tahtu, bil-piz tal-attur qatt seta' jitla' fl-gholi fejn kellu jahdem. Sahansitra Paul

---

² Hekk xehed Dimitar Grigorov.

Cachia, xhud tal-konvenuta, qal li s-sellum li wza l-attur kellu "*xi 4 jew 5 skaluni*" (fol. 124). Ma tarax kif l-attur seta' qatt jaghmel uzu minn sellum bhal dan sabiex jitla' dak l-gholi. Il-qorti ma temminx li s-sellum li waqa' minn fuqu l-attur kien gholi 1.5 metri. Lanqas mhi konvinta li tpoggew bricks taht is-sellum. F'kull kaz il-qorti lanqas ma temmen li jekk ikun hemm 4 bricks fuq xulxin l-gholi ser ikun "*qrib ta' metru*" (Reno Vassallo, fol. 124). Ghaldagstant ir-riferenza ghar-Regolament 15 tar-Regolament dwar is-Sigurta' tal-Bini (L.S. 424.06) m'hijiex flokha³. Il-qorti tosserva wkoll kif Reno Vassallo xehed li l-attur kellu bzonn juza sellum ta' 4 metri (fol. 65F). Pero' mid-dokument li hu stess ipprezenta (Dok. RV7, fol. 72)⁴ ma jirrizultax li l-kumpannija konvenuta xtrat slielem ta' dak l-gholi.

3. Meqjus dak li nghad hawn fuq il-qorti hi tal-fehma li z-zewg partijiet huma responsabbli ghall-incident. Min-naha wahda l-kumpannija konvenuta naqset milli tipprovdi ambjent sigur ta' xoghol, filwaqt li l-attur qabel beda jitla' s-sellum naqas milli jiehu prekawzjonijiet fl-interess tas-sahha u sigurta tieghu. F'dan ir-rigward il-kumpannija konvenuta ser tinzamm responsabbli ghal 60% filwaqt li l-attur ghal 40%.
4. Fin-nota ta' sottomissjonijiet l-attur ta ragunijiet ghalfejn jemmen li l-konvenuta hi responsabbli ghall-incident. F'dan ir-rigward, dwar uhud minnhom, il-qorti tosserva:-
  - (a) **Pressjoni ta' xoghol** – kienet x'kienet is-sitwazzjoni l-qorti ma temminx li l-pressjoni ta' xoghol kellha x'taqsam mal-incident in ezami.
  - (b) **Jimpjegaw nies mhux kapaci fix-xoghol taghhom** – m'hemmx prova ta' dan u l-incident m'ghandu x'jaqsam xejn ma' dan l-argument.
  - (c) **Jahdmu fix-xita** – m'hemmx prova li fil-hin li sehh l-incident kienet nizla kwantita ta' xita li ma tippermettiex lill-attur li jitla' sellum. Ovjament ix-xita tfisser li kellu joqghod iktar attent f'dak li qieghed jaghmel.
  - (d) **L-impjegati kellhom jitolghu f'gholi bla lqugh ta' xejn** – l-incident sehh meta l-attur kien ghadu tiela' sellum li fi kliemu zelaq minn tahtu. Ghalhekk l-ilqugh m'ghandu x'jaqsam xejn. L-istess jinghad fir-rigward tal-kumment li ghamel l-attur li "*... l-harness bdew jaghtuhom biss wara l-incident ta' l-attur*". L-attur ma kienx qieghed jahdem fuq sellum, izda sempliciment jitla' minn sular ghall-iehor.

5. Il-qorti ser tghaddi biex tillikwida d-danni:

Salarju ta' €250 fil-gimgha;

Multiplier ta' 22 sena. Hawnhekk ninsabu fil-kamp ta' incertezza peress li qeghdin isiru kalkoli fuq il-futur;

³ Paragrafu 3 tan-nota ta' sottomissjonijiet tal-konvenuta.

⁴ Vassallo xehed: "*Ser nipprezenta wkoll Dok. RV7 li jindika ricevuti tas-slielem li kont ordnajt qabel. Dawn is-slielem... kienu mahdumin minn mastrudaxxa professjonali*" (fol. 65E).

Tnaqqis ghal lump sum payment – Fil-21 ta' Dicembru 2010 l-attur ipprezenta l-kawza. It-tnaqqis ghandu jkun ta' 16%;

Rata ta' debilita – il-perit mediku Charles Grixti⁵ esprima l-fehma li l-attur qieghed isofri minn dizabilita' permanenti ta' "15% (*hmistax fil-mija*) izda ladarba jaghmel l-operazzjoni jekk din tkun success dan jista' jinzel ghal 5% (*hamsa fil-mija*)". Spjega kif bil-waqa' l-attur soffra griehi f'daharu u rkobtu; "*Biex jevita aktar ugiegh f'daharu jrid jevita li jitbaxxa minn daharu w minflok idealment jinzel ghall-irkoptu. Dan huwa diffici biex isehh minhabba d-degenerazzjoni fl-irkoppa u l-instabilita' tal-irkoppa l-leminja kagun tal-ligament krucjat li huwa mcarrat. Il-piz tieghu ma jghinux. Ladarba dan il-ligament jigi [rikostruwit] b'operazzjoni b'success, l-irkoppa l-leminja terga tirkupra l-istabilita taghha. Dan qatt mhu mija fil-mija*" (fol. 106). Hawn ukoll qeghdin fil-kamp tal-incertezza ghaliex mhux maghruf jekk l-operazzjoni hijiex ser tirnexxi. Fir-rapport jinghad ukoll li l-attur qieghed fuq *waiting list* sabiex issirlu operazzjoni. L-attur gie ezaminat ukoll minn Mr Frederick Zammit Maempel, espert *ex parte*, li ccertifika li qieghed isofri minn debilita' ta' 10%; "*This may reduce following successful surgery on the knee*" (fol. 20). Il-qorti ser taghmel il-kalkoli fuq rata ta' debilita' ta' **10%** gialdarba m'huwiex maghruf x'ser ikun l-ezitu tal-operazzjoni.

L-attur jippretendi wkoll li fil-qliegħ tigi nkluza s-somma ta' €9,750 fis-sena ghal sahra. F'dan ir-rigward il-qorti tosserva:-

- (a) Is-sahra m'huwiex garantit u jinhadem skond il-htiega tal-principal;
- (b) Meta sehh l-incident l-attur kien ilu xahar fl-impjeg u ghalhekk il-qorti m'hijiex f'posizzjoni li tipprevedi li kien ser jibqa' jahdem dak l-ammont ta' sahra.
- (c) M'hemmx prova li l-attur m'ghadux kapaci li jahdem. Fl-affidavit l-attur xehed li kien tkecca mix-xogħol, izda "*This prompted me to take industrial action against them before the Industrial Tribunal, and as a result of this Vassallo Builders Group Limited re-admitted me*" (paragrafu 7). Fir-realta' dak li qieghed jigri f'dan il-kaz, kif jigri f'hafna kazijiet ta' din ix-xorta, hu li l-attur qieghed jinghata kumpens għall-griehi li soffra f'persuntu u li huma ta' natura permanenti.

Għalhekk mhux ser tigi nkluza cifra għas-sahra.

Għaldaqstant id-danni huma:-

€15,000⁶ x 22 sena = €330,000 x 10% = €33,000 – 16% = **€27,720**.

Għal dawn il-motivi l-qorti tiddeciedi l-kawza billi filwaqt li tichad l-eccezzjonijiet:-

⁵ In-nomina tieghu saret permezz ta' digriet tat-8 ta' Frar 2011 (fol. 24).

⁶ Hu minnu li skond il-kuntratt ta' impjeg l-attur kellu paga ta' €13,020 fis-sena. Pero' l-qorti trid tqies ukoll awment li hu probabbli li kien ikun hemm fuq firxa ta' 22 sena multiplier.

- 1. Tiddikjara li l-kumpanija konvenuta hi responsabbli għall-incident, b'dan li r-responsabbilta tagħha qiegħed jigi stabbilit fi grad ta' sittin fil-mija (60%).**
- 2. Tillikwida d-danni dovuti mis-socjeta konvenuta fis-somma ta' sittax-il elf sitt mija u tnejn u tletin ewro (€16,632).**
- 3. Tikkundanna lill-konvenuta thallas lill-attur is-somma ta' sittax-il elf sitt mija u tnejn u tletin ewro (€16,632), bl-imghax mil-lum.**

L-attur jagħmel tajjeb għal 40% tal-ispejjez gudizzjarji filwaqt li l-konvenuta tagħmel tajjeb għal 60%.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----